

Fallada, Hans – De drinker

Cossee, 318 pagina's

Vlak voor Fallada overleed overhandigde hij het manuscript van zijn roman *De drinker* aan zijn uitgever. De roman vertelt het verhaal van Erwin Sommer die door zakelijke tegenslag in aanraking komt met de alcohol die al snel zijn leven volledig zal bepalen. Zonder twijfel is de roman sterk autobiografisch. Ook Fallada zelf was een fervent consument van alcohol (en morfine) en hij schreef daarover eerder in *In mijn vreemde land* en *Een waanzinnig begin*. *De drinker* beschrijft heel precies hoe de teloorgang van een mens als gevolg van alcoholgebruik zich kan voltrekken en in dat opzicht is dit niet alleen een uiterst pijnlijke maar ook openhartige en letterlijk schaamteloze roman. Er doen zich gelegenheden voor waarbij Erwin Sommer op zijn schreden terug kan keren, al dan niet met meer of minder gezichtsverlies. Maar het zijn kansen die hij laat liggen. De vraag is dan nog slechts hoeveel wangedrag de dronkelap zich kan veroorloven alvorens opgepakt te worden. En zo wordt Sommer uiteindelijk gedetineerd om al spoedig daarna in een op een gevangenis lijkende kliniek voor uitzichtloos verblijf opgenomen te worden.

Het leven in een kleinsteedse gevangenis en het bestaan in een inrichting vol gemankeerde medeburgers worden door Fallada op onnavolgbare wijze beschreven. De troosteloosheid en uitzichtloosheid van het naakte bestaan, de totale onverschilligheid van het regiem in zulke instellingen, het overlevingsinstinct van de gedetineerden en hun vindingrijkheid om hun bestaan hier en daar wat te verlichten. Fallada kan dat alles alleen maar zo waanzinnig treffend beschrijven omdat hij zelf in die wereld geleefd heeft. Als er eindelijk een mogelijkheid lijkt te ontstaan voor Sommer om zich aan deze wereld te ontworstelen en terug te keren naar

zijn burgerlijke bestaan neemt zijn leven een schokkende wending. Niet doordat Sommer iets overkomt waarop hij geen invloed uit kan oefenen maar door een beslissing, door hemzelf genomen. Sommer stelt een daad en neemt een besluit. Het is in zijn belevenis de enige manier om zijn waardigheid te kunnen behouden. Compromisloos en onverbiddelijk, even moedig als treurniswekkend.

Hans Fallada is een geweldig schrijver die gelezen moet blijven worden. Er zijn weinig auteurs die zo indringend hebben geschreven over de menselijke en de Duitse ziel uit de jaren dertig en veertig van de vorige eeuw.

Enno Nuy

januari 2015